

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. N.**, zast. JUDr. Petrem Knobloch, advokátem, se sídlem v Plzni, Husova 17, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 6. 2005, č. j. 60 Az 61/2005 – 28, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Petrovi Knoblochovi, advokátovi, se sídlem Plzeň, Husova 17, **s e s t a n o v í** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 4. 2005, č. j. OAM-283/LE-B04-B02-2005, rozhodl žalovaný tak, že žádost o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že žalobce podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podanou žalobou, ve které žalovanému vytkl porušení § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), neboť se žádostí žalobce o udělení azylu nezabýval odpovědně a svědomitě, a porušení § 32 odst. 1 správního

řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. Žalobce uvedl, že se nemůže vrátit na Ukrajinu, kde mu hrozí nebezpečí ze strany zločinecké organizace; jeho život by byl v ohrožení. Ukrajinská policie mu nebyla schopná přes několikeré urgency poskytnout ochranu a chtěla za ochranu zaplatit. Žalobce musel utéct, aby si uchoval život a zdraví. Tato neschopnost ukrajinské administrativy naplňuje znaky pronásledování specifikované v § 2 zákona o azylu. Skutečnost, že žalobce nepožádal o azyl dříve, by neměla svědčit v jeho neprospěch. Po zkušenosti s úřady na Ukrajině žalobce měl velkou nedůvěru ke státním orgánům obecně. Chce žít v klidu a v bezpečí a nutnost uplatňovat tuto skutečnost stanoví i příručka UNHCR pro posuzování žádostí o azyl. Podle žalobce žalovaný porušil i § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Dále porušil § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobce nepřesvědčilo o tom, že správní orgán vzal v úvahu veškeré skutečnosti vztahující se k případu žalobce. V rozhodnutí se nevypořádal se všemi provedenými důkazy, které nezhodnotil ve vzájemné souvislosti. Žalovaný současně porušil i § 12 zákona o azylu; žalobce se domníval, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v tomto zákonném ustanovení, a porušil i § 91 zákona o azylu, neboť žalobce měl za to, že u něj existuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 23. 6. 2005, č. j. 60 Az 61/2005 – 28, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl. Ze správního spisu totiž krajský soud zjistil, že žalobce, ačkoliv měl během svého více než tříletého pobytu na území ČR možnost svobodně a volně se pohybovat a vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů ČR, této možnosti nevyužil; úmysl požádat o azyl projevil až v Z.Z.C. B., a to poté, co mu dne 14. 4. 2005 bylo předáno sdělení, že bylo zahájeno správní řízení ve věci uložení správního vyhoštění. Skutečnosti, které žalobce uváděl a pro které žádá o azyl v ČR, mu byly známy již před rokem 1998, v podání žádosti o udělení azylu na území ČR mu nic objektivního nebránilo. Pokud tedy správní orgán dospěl k závěru, že žalobce podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ač mohl požádat o udělení azylu dříve a byly naplněny podmínky předvídané ustanovením § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, rozhodl v souladu se zákonem a nic tím neporušil. Krajský soud dále konstatoval, že žalovaný provedl řízení v zákonem stanovené 30-ti denní lhůtě, použil i vhodné důkazní prostředky, a to podklady, které poskytl ve své výpovědi žalobce; v řízení byly použity přiměřené důkazní prostředky dostatečné ke zjištění skutečného stavu věci a dostatečné pro rozhodnutí. Žalovaný podle krajského soudu zjistil přesně a úplně skutečný stav věci, získal dostatečný rozsah údajů a informací důležitých pro jeho posouzení před rozhodnutím ve věci a tyto důkazy správní orgán zhodnotil ve vzájemné souvislosti. Napadené rozhodnutí je podle názoru krajského soudu přesvědčivé.

Proti citovanému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel má zato, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci a že jeho rozhodnutí neodpovídá § 47 odst. 3 správního řádu, když uvedené odůvodnění je zcela nedostatečné zejména z pohledu neexistence úvah vedoucích k rozhodnutí při hodnocení důkazů. Vzhledem k těmto skutečnostem trpí řízení před žalovaným vadou, kterou nelze odstranit, a proto je nutno řízení před správním orgánem zopakovat. Stěžovatel nesouhlasí se způsobem, jakým se žalovaný a krajský soud vypořádaly s otázkou existence překážek vycestování, když oba rozhodující orgány se touto otázkou vůbec nezabývaly pro její údajnou nadbytečnost. V této souvislosti stěžovatel poukazuje

na to, že Ukrajinu opustil zejména z důvodu fyzického napadení vyděrači, kteří na něm vyžadovali uhrazení fiktivního dluhu, jenž měl vzniknout neplacením poplatku za ochranu. Stěžovatel vycestoval legálně na Slovensko, když odtud později nelegálně odcestoval do České republiky, neboť vyděrači vypátrali jeho místo pobytu a stěžovateli tak zřejmě hrozilo nejméně fyzické napadení. Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel je na Ukrajině vystavován pronásledování ze strany zločinecké organizace, přičemž státní orgány takové jednání tolerují nebo odmítají a nejsou schopny nebo nechtějí zajistit účinnou ochranu. Stěžovatel v této souvislosti též upozorňuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, který uvádí, že pronásledování se týká za normálních okolností kroků, které podnikají orgány nějaké země. Rovněž se ale jedná o pronásledování v případě chování některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dané země a páchají diskriminační či jinak postihující činy, když tyto rovněž mohou být považovány za pronásledování. Je zřejmé, že stěžovatel v případě návratu na Ukrajinu bude vystaven nejen administrativní šikaně ze strany ukrajinských státních orgánů, ale také bude vystaven nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení ze strany osob pocházejících ze zločineckých struktur. Tímto jsou odůvodněny překážky vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatel nežádal o udělení azylu ihned po příjezdu do České republiky z toho důvodu, že vzhledem ke zkušenostem s administrativou na Ukrajině měl důvodnou obavu, že bude uvězněn nebo jinak citelně potrestán. Nebylo však stěžovatelovým úmyslem zdržovat se na území České republiky dlouhodobě nelegálním způsobem. O faktických možnostech získání azylu se stěžovatel dozvěděl až po zajištění orgány Policie ČR. Stěžovatel se proto obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento ve smyslu § 107 s. ř. s. přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozhodnutí a vydal rozsudek, kterým rozhodnutí Krajského soudu v Plzni zruší a věc mu vrátí k dalšímu projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje žalovaný na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Podle žalovaného nelze akceptovat nedůvodné tvrzení stěžovatele o tom že správní orgán nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci, že odůvodnění v rozhodnutí je zcela nedostatečné, a že řízení před správním orgánem trpí vadou, kterou nelze odstranit, a proto je nutné řízení před správním orgánem zopakovat. Námitky stěžovatele uplatněné v kasační stížnosti byly podle názoru žalovaného v předcházejícím řízení soudem náležitě a podrobně vypořádány, jak o tom svědčí odůvodnění rozsudku. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo

z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel vstoupil na území České republiky asi v červenci nebo srpnu roku 2001. Poté se dle vlastního vyjádření zdržoval v N. a jejich blízkém okolí, bydlel v podnájmech a na ubytovnách. Dne 14. 4. 2005 byl při kontrole na ubytovně zadržen policií. Tímto dnem bylo se stěžovatelem zahájeno i řízení ve věci udělení správního vyhoštění. Dne 24. 5. 2005 pakl stěžovatel podal stěžovatel žádost o udělení azylu.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci má Nejvyšší správní soud za prokázané, že stěžovatel od poloviny roku 2001 pobýval na území České republiky, přičemž o azyl požádal až v okamžiku, kdy byl bez platných dokladů zadržen policií České republiky a za účelem řízení o správním vyhoštění umístěn do Zařízení pro zajištění cizinců B.. Zdejší soud proto konstatuje, že zjištěný skutkový stav byl jak žalovaným, tak následně krajským soudem správně subsumován pod dikci ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Stěžovatel měl dostatek času a možností vejít do kontaktu se zástupci státní orgánů České republiky, podání žádosti o azyl mu od roku 2001 nebránily žádné objektivní okolnosti. Tvrzení stěžovatele, že o azyl dříve nepožádal z důvodu obav z uvěznění nebo jiného citelného postihu, lze z hlediska jeho žádosti o azyl podané urychleně po svém zadržení stěží uvěřit. Krajský soud v Plzni tak zhodnotil řádným způsobem podklady shromážděné ve spise a vyvodil z nich závěry, s nimiž se zdejší soud v plné míře ztotožňuje. V této souvislosti lze poukázat na povahu a smysl celého azylového řízení, které je do značné míry založeno na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat bezprostředně poté, co vstoupí na území státu, v němž má reálnou příležitost obdržet status azylanta a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Pokud tak žadatel neučinil, ztrácí jeho tvrzení o pronásledování v zemi původu na přesvědčivosti, a to zejména za situace, kdy přichází z bezpečné země a své tvrzení nijak neprokazuje.

K námitce stěžovatele ohledně absence rozhodování podle ustanovení § 91 zákona o azylu Nejvyšší správní soud podotýká, že ustanovení § 28 zákona o azylu, podle kterého pokud bude rozhodnuto o neudělení nebo odnětí azylu, ministerstvo v rozhodnutí uvede, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování (§ 91), váže rozhodování o překážkách vycestování pouze na případy, kdy správní orgán posuzuje žádost o udělení

azyly po věcné stránce, tedy podle ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona azyly, rozhoduje, zda azyl udělí, či nikoliv. Tak tomu však v posuzovaném případě nebylo, neboť žalovaný dospěl ke správnému závěru, že stěžovatelu žádost o udělení azyly bylo třeba podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azyly zamítnout jako zjevně nedůvodnou. V takovém případě pak již žalovaný nebyl vázán povinností rozhodovat o překážkách vycestování podle § 91 zákona o azyly, neboť nejde o rozhodnutí o udělení či neudělení azyly, či rozhodnutí o jeho odnětí. Nejvyšším správním soudem bylo již takto opakovaně judikováno, např. ve věci sp. zn. 2 Azs 147/2004.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Plzni zrušit, neboť rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci (stěžovateli) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatele, JUDr. Petrovi Knoblochovi, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 8. 2005, č. j. 60 Az 61/2005 – 47, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu